

Bijlage VMBO-GL en TL
2023

tijdvak 2

maatschappijkunde CSE GL en TL

Bronnenboekje

tekst 1

”Overheid heeft rattenoverlast niet in de hand”

In een grote stad kunnen zomaar meer ratten dan mensen wonen, wordt weleens gezegd. Maar hoeveel ratten Nederland precies telt, is niet duidelijk, omdat er niet gezamenlijk wordt geteld. Maar dat het er veel te veel zijn, is volgens experts en gemeenten een feit.

Ratten in je studentenkamer, op zolder, bij de kinderwagen van je kind: je moet er niet aan denken.

“De overheid heeft rattenoverlast niet in de hand”, zegt Bastiaan Meerburg van het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD). “Dat heeft vooral te maken met het beleid: ze leggen de verantwoordelijkheid bij de gemeenten, maar controleren vervolgens niet of die doen wat ze beloven.” Gemeenten hebben volgens Meerburg allemaal een totaal verschillende aanpak. “Sommige zijn effectief, maar je kunt ook een wethouder hebben die niks met het thema heeft en dan gebeurt er vrij weinig.”

Hoe wijdverspreid is het rattenprobleem dan nu al? Deze zomer maakte het RIVM een eerste stap om dat in beeld te brengen met de Rattenmonitor, een meldpunt voor professionele plaagdierbeheersers. Maar daar komen nog te weinig meldingen binnen om er iets zinnigs over te kunnen zeggen.

Op basis van informatie van een aantal grote gemeenten en meerdere kenniscentra weten we dat er bij hen in 2018 bijna tienduizend meldingen waren van rattenoverlast.

Vooraf in Rotterdam, Amsterdam en Arnhem is het aantal meldingen fors. Maar dat zegt niet per se iets over het aantal ratten, zeggen experts. Als iemand vaker ratten ziet, wordt de persoonlijke plaagdrempel hoger, en zul je dus minder snel een rat melden.

Om toch een beeld te krijgen van de omvang van het rattenprobleem maakten we een rondgang langs gemeenten. Van de 190 gemeenten die reageerden (op een totaal van 355), heeft ruim 40 procent de indruk dat het aantal meldingen van ratten de afgelopen vijf jaar toenam. Meer dan de helft heeft de indruk dat dat aantal gelijk is gebleven. Maar ook voor de uitkomsten van deze enquête geldt dus dat daar geen helder beeld uit op te maken is.

naar: nos.nl/op3 van 4 december 2019

tekst 2

Actiegroep Rattenprobleem Moerwijk zoekt samenwerking in andere wijken

Als het gaat schemeren komen ze te voorschijn: de ratten in Moerwijk¹. “Ze lopen hier ‘s avonds van de plantsoenen zo de straat over”, vertelt een buurtbewoner. “Sommige zijn zo groot als een kat, maar er zijn nu ook kleintjes bij.”

Actiegroep Rattenprobleem Moerwijk vecht al jaren tegen de rattenoverlast en wil dat de gemeente Den Haag nu eens echt tot actie overgaat. “Wij willen dat de afspraken nagekomen worden, de belangrijkste zijn handhaving en boetes uitdelen voor strooien en dumpen van voer en de gemeente moet snoeien zodat de ratten geen ruimte meer krijgen”, zo verklaart Conny Ligtfoot van de actiegroep aan Den Haag FM.

Wethouder Bredemeijer erkent dat het in sommige wijken een hardnekkig probleem is en dat de gemeente daarom inzet op voorlichting, educatie en handhaving. “Het grote probleem is dat mensen eten op straat gooien, met name brood”, aldus Bredemeijer. En de oplossing is volgens hem vrij eenvoudig: “zolang we geen afval en voedsel meer op straat gooien, zijn de ratten waarschijnlijk ook geen probleem meer”. Maar de actiegroep heeft wel een punt dat het probleem er is, zo stelt Bredemeijer. “Het is goed dat de actiegroep de verantwoordelijkheid neemt om de stad, de wijk schoon te houden, om elkaar er op aan te spreken en mij en de gemeente te wijzen op het leveren van een bijdrage”, aldus de wethouder.

“Dit probleem speelt tegenwoordig in veel meer buurten” zo laat Conny van de actiegroep weten. “Wij zijn hier nu 2 jaar bezig en ik vind dat we met meer buurten moeten samenwerken en actievoeren, zodat we een vuist kunnen maken tegen de ratten”, besluit Conny strijdbaar.

noot 1 Moerwijk is een wijk in de gemeente Den Haag.

naar: denhaagfm.nl van 20 juni 2020

afbeelding 1

Houd de rat buiten de deur

Houd de rat buiten de deur

<p>① Dieren niet voeren Voeren van eenden of andere dieren trekt ratten aan.</p> 	<p>② Kieren en gaten Maak kieren en gaten dicht met gaas.</p> 	<p>③ Houd de tuin schoon Zorg dat uw tuin vrij is van afval en voedsel.</p>
<p>④ Huisdiervoer Laat geen voer staan. Berg het goed op.</p> 	<p>⑤ Vogels voeren Voer vogels alleen bij langdurige vorst of sneeuw.</p> 	<p>⑥ Houd uw woonomgeving schoon Afval en etensresten trekken ratten aan.</p>
<p>⑦ Vette etensresten gooi geen etensresten of oliën in het riool.</p> 	<p>⑧ Check uw huisriool Vervang kapotte rioolbuizen en verwijder oude buizen.</p> 	<p>Kijk voor meer informatie www.deventer.nl/ratten</p> <p><small>Deventer circulus deventer rentree</small></p>

toelichting

Deze afbeelding is in opdracht van de gemeente Deventer gemaakt voor de inwoners van de gemeente.

bron: Gemeente Deventer

afbeelding 2

Watervogels liever niet voeren!

- Brood is ongezond voor watervogels. Ze worden er ziek van.
- Voer trekt ratten en ander ongedierte aan.
- Het water wordt troebel en gaat stinken.
- Overmatig voeren verstoort het natuurlijke gedrag.

bron: gelderlander.nl van 10 december 2019

tekst 3

Stadsratten: vieze ziek- en bangmakers

Vijfentwintigduizend zwarte ratten in één gebouw. In het noorden van India staat de Karni Mata Tempel. Op deze plek vereert de Hindoestaanse gemeenschap de rat. De heilige dieren lopen er vrij rond en krijgen volop te eten en te drinken. Loop je een witte rat tegen het lijf? Dan heb je pas echt geluk.

In Nederland ligt dat wel anders. Waarom hebben ratten hier zo'n slecht imago dat veel mensen ze willen uitroeien? Waarom spreken we hier van een rattenplaag? Beeldvorming in de maatschappij speelt hierin wellicht een rol. Van kinds af aan krijgen de meeste mensen mee dat ratten geen prettige dieren zijn. Ouders schrikken ervan en jagen ze weg. Ook in de beeldcultuur is de vriendelijke rat een uitzondering. De rat is eerder de bad guy¹).

Onderzoeker Maite van Gerwen zou hier graag onderzoek naar doen. Als we weten hoe het komt dat ratten bij velen walging opwekken, zou ze gericht kunnen proberen dat beeld te veranderen.

We kunnen hier beter leren samenleven met de rat. Vereren, zoals dat in India gebeurt, zit misschien niet in de nuchtere Nederlander. Toch zou het goed zijn om na te denken hoe de stad eruit zou kunnen zien mét rat. Zou dat nou zo erg zijn?

noot 1 bad guy = de slechterik

naar: Studium Generale Universiteit Utrecht (sg.uu.nl) van 3 november 2021